

Nazwa produktu: TN-221BK, TN-241BK, TN-251BK, TN-261BK, TN-281BK Toner

Data aktualizacji: 30-wrz-2020

Data wydania: 02-kwi-2012

Wersja Nr: 6

Numer karty charakterystyki: PT494-01

Sekcja 1: IDENTYFIKACJA SUBSTANCJI/MIESZANINY I IDENTYFIKACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

1.1. Identyfikator produktu

Nazwa produktu	TN-221BK, TN-241BK, TN-251BK, TN-261BK, TN-281BK Toner
Mieszanina	Mieszanina
Numer karty charakterystyki	PT494-01

1.2. Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane

Istotne określone zastosowania	Produkty te to czarny toner w kasecie do drukarek laserowych, urządzeń wielofunkcyjnych i odbiorników faksowych Brother Industries Ltd. Kartridż powinien być wykorzystywany w takim stanie, w jakim został dostarczony przez firmę Brother i używany do wymienionych produktów. Informacje podane w niniejszej karcie SDS dotyczą jedynie wykorzystania zgodnego z zaleceniami firmy Brother.
Zastosowania Odradzane	Brak danych

1.3. Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki

<u>Producent</u>	Brother Industries, Ltd. 15-1 Naeshiro-cho, Mizuho-ku, Nagoya 467-8561, Japan Telephone (for information): +81-52-824-2735
<u>Importer</u>	(Europe) Brother International Europe Ltd. 1 Tame Street, Audenshaw, Manchester M34 5JE, UK Brother International (Nederland) B.V. Zanderij 25, 1185 ZM Amstelveen, The Netherlands Telephone (for information): +44-161-330-6531

Po dalsze informacje, prosimy o kontakt z

Adres e-mail	sds.info@brother.co.jp
--------------	------------------------

1.4. Numer telefonu alarmowego

Telefon awaryjny	CHEMTREC +1-703-527-3887 (International) For France only: Antipoison Center telephone number: ORFILA +33-1-45-425-959
------------------	---

Sekcja 2: Identyfikacja zagrożeń

2.1. Klasyfikacja substancji lub mieszaniny

Rozporządzenie (WE) nr 1272/2008

Mieszanina nie została zaklasyfikowana jako niebezpieczna w myśl rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 [GHS]

Nazwa produktu: TN-221BK, TN-241BK, TN-251BK, TN-261BK, TN-281BK Toner

Data aktualizacji: 30-wrz-2020

Data wydania: 02-kwi-2012

Wersja Nr: 6

Numer karty charakterystyki: PT494-01

2.2. Elementy oznakowania

Rozporządzenie (WE) nr 1272/2008

Mieszanina nie została zaklasyfikowana jako niebezpieczna w myśl rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 [GHS]

2.3. Inne zagrożenia

Niniejszy produkt nie zawiera substancji uważanych za trwałe, ulegające bioakumulacji lub toksyczne (PBT). Niniejszy produkt nie zawiera substancji uważanych za bardzo trwałe lub ulegające bioakumulacji w dużym stopniu (vPvB).

SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach

3.1 Substancje

Nie dotyczy

3.2 Mieszaniny

Nazwa chemiczna	Nr. CAS	Ne WE	Numer indeksowy	% wagowo	Klasyfikacja według rozporządzenia (WE) Nr 1272/2008 [CLP]	Numer rejestracyjny REACH
Styrene-acrylate-copolymer	25767-47-9	607-806-7	-	80-85	Nie klasyfikowany	Nie dotyczy
Carbon Black (bound)	1333-86-4	215-609-9	-	5-7	Nie klasyfikowany	01-2119384822-32-XXXX
Parafina stała	8002-74-2	232-315-6	-	2-4	Nie klasyfikowany	Zarejestrowany(-a,-e)
Fatty acid ester	**	-	-	2.5-4	Nie klasyfikowany	Nie dotyczy
PMMA	9011-14-7	618-466-4	-	2-3	Nie klasyfikowany	Nie dotyczy
Silicon dioxide (amorphous)	112945-52-5	601-216-3	-	0.5-3	Nie klasyfikowany	Rejestracja zwolniona
Silicon Dioxide (amorphous)	7631-86-9	231-545-4	-	0.1-1.5	Nie klasyfikowany	Rejestracja zwolniona
Styrene-acrylate Resin	**	-	-	0.1-2	Nie klasyfikowany	Zarejestrowany(-a,-e)

** POUFNY

Pelen tekst zwrotów H i EUH: patrz sekcja 16

Sekcja 4: Środki pierwszej pomocy

4.1. Opis środków pierwszej pomocy

Wskazówka ogólna

Jeśli objawy nie ustępują, wezwać lekarza.

Wdychanie	W PRZYPADKU DOSTANIA SIĘ DO DRÓG ODDECHOWYCH: Wyprowadzić lub wynieść poszkodowanego na świeże powietrze i zapewnić warunki do odpoczynku w pozycji umożliwiającej swobodne oddychanie. Natychmiast zasięgnąć porady/zgłosić się pod opiekę lekarza.
Kontakt z oczyma	Natychmiast zasięgnąć porady/zgłosić się pod opiekę lekarza. W przypadku kontaktu z oczyma należy bezzwłocznie przepłukiwać je dużą ilością wody przez co najmniej 15 minut.
Kontakt ze skórą	Zdjąć zanieczyszczoną odzież. Bezzwłocznie zmyć mydłem i dużą ilością wody.
Spożycie	Zapewnić natychmiastową pomoc medyczną. Przepłukać usta wodą i podać do picia 100-200 ml wody.

4.2. Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia

Objawy	Wdychanie (pył) : Dla dużych ilości: Może powodować podrażnienie układu oddechowego. Wzmoczone trudności w oddychaniu. Kichanie. Kaszanie Kontakt z oczami: Może spowodować podrażnienie skóry Połknięcie: Połknięcie może spowodować podrażnienie układu żołądkowo-jelitowego. Mało prawdopodobna droga narażenia
---------------	--

4.3. Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanym

Uwaga dla lekarzy	Leczyć objawowo.
--------------------------	------------------

Sekcja 5: Postępowanie w przypadku pożaru

5.1. Środki gaśnicze

Odpowiednie środki gaśnicze	Suchy środek chemiczny, CO ₂ , rozpylona woda lub zwykła piana gaśnicza
Niewłaściwe środki gaśnicze	NIE STOSOWAĆ prądów wodnych

5.2. Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną

Szczególne zagrożenia związane z substancją chemiczną	W powietrzu może tworzyć wybuchowe chmury pyłu
--	--

5.3. Informacje dla straży pożarnej

Specjalne wyposażenie ochronne dla strażaków	Do gaszenia ognia nie wolno używać wody pod wysokim ciśnieniem, by zapobiec powstawaniu chmury pyłu i rozprzestrzeniania się palnego pyłu. Należy używać odpowiednich aparatów oddechowych chroniących przed tlenkiem i dwutlenkiem węgla. Należy korzystać z autonomicznych aparatów oddechowych (SCBA) zarówno w fazie ataku akcji gaśniczej jak i w czasie porządkowania zamkniętych lub słabo wentylowanych pomieszczeń natychmiast po zakończeniu pożaru. Pracownicy niewyposażeni w odpowiedni sprzęt chroniący drogi oddechowe muszą opuścić obszar, by uniknąć nadmiernej ekspozycji na toksyczne gazy spalinowe pochodzące z różnych źródeł.
---	---

Sekcja 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

6.1. Indywidualne środki ostrożności, sprzęt ochronny i procedury w sytuacjach awaryjnych

Dla personelu nieratowniczego Unikać tworzenia pyłu. Nie wdychać pyłu. Może być konieczna odpowiednia maska przeciwpyłowa lub respirator z filtrem typu A/P

Dla służb ratowniczych Stosować środki ochrony indywidualnej w zalecane w sekcji 8.

6.2. Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska

Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska Nie dopuścić aby substancja przedostała się do kanalizacji. Należy zapobiec przedostaniu się popłuczyn do wód powierzchniowych.

6.3. Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia

Metody zapobiegające rozprzestrzenianiu Zetrzeć wysypany toner lub usunąć go za pomocą odkurzacza, a następnie przesypać ostrożnie do zamkniętego pojemnika. Zamiataj powoli w celu zminimalizowania rozpraszania kurzu podczas czyszczenia. W przypadku stosowania odkurzacza silnik musi charakteryzować się własnościami przeciwwybuchowymi dla pyłu. Bardzo drobne cząstki, zawarte w próżniowym opakowaniu, mogą, z powodu wielkości otworów worka lub filtra, z powrotem przeniknąć do otoczenia.

Metody usuwania Zebrać mechanicznie, umieścić w odpowiednich pojemnikach w celu utylizacji

Profilaktyka zagrożeń wtórnych Dokładnie oczyścić skażone przedmioty i miejsca z zachowaniem przepisów środowiskowych.

6.4. Odniesienia do innych sekcji

Odniesienia do innych sekcji Patrz sekcja 8 po dalsze informacje. Patrz sekcja 13 po dalsze informacje.

Sekcja 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

7.1 Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania

Zalecenia dotyczące bezpiecznego postępowania Chronić przed dziećmi. Unikać tworzenia pyłu. Unikać wdychania powietrza o wysokim zapyleniu. Unikać zanieczyszczenia oczu.

Ogólne uwagi dotyczące higieny Postępować zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami BHP.

7.2. Warunki bezpiecznego magazynowania, w tym informacje dotyczące wszelkich wzajemnych niezgodności

Warunki przechowywania Nie przechowywać razem ze środkami utleniającymi.

7.3. Szczególne zastosowanie(-a) końcowe

Właściwe zastosowanie(-a) Produkty te to czarny toner w kasecie do drukarek laserowych, urządzeń wielofunkcyjnych i odbiorników faksowych Brother Industries Ltd. Kartridż powinien być wykorzystywany w takim stanie, w jakim został dostarczony przez firmę Brother i używany do wymienionych produktów.

Sekcja 8: Kontrola narażenia i środki ochrony osobistej

8.1. Parametry dotyczące kontroli

Wartości graniczne narażenia

Nazwa chemiczna	Unia Europejska	Zjednoczone Królestwo (Wielka Brytania)	Francja	Hiszpania	Niemcy
Carbon Black (bound) 1333-86-4	-	TWA: 3.5 mg/m ³ STEL: 7 mg/m ³	TWA: 3.5 mg/m ³	TWA: 3.5 mg/m ³	-
Parafina stała 8002-74-2	-	TWA: 2 mg/m ³ STEL: 6 mg/m ³	TWA: 2 mg/m ³	TWA: 2 mg/m ³	-
Silicon Dioxide (amorphous) 7631-86-9	-	TWA: 6 mg/m ³ TWA: 2.4 mg/m ³ STEL: 18 mg/m ³ STEL: 7.2 mg/m ³	-	-	TWA: 4 mg/m ³
Nazwa chemiczna	Włochy	Portugalia	Niderlandy	Finlandia	Dania
Carbon Black (bound) 1333-86-4	-	TWA: 3.5 mg/m ³	-	TWA: 3.5 mg/m ³ STEL: 7 mg/m ³	TWA: 3.5 mg/m ³
Parafina stała 8002-74-2	-	TWA: 2 mg/m ³	-	TWA: 1 mg/m ³	TWA: 2 mg/m ³
Silicon Dioxide (amorphous) 7631-86-9	-	-	-	TWA: 5 mg/m ³	-
Nazwa chemiczna	Austria	Szwajcaria	Polska	Norwegia	Irlandia
Carbon Black (bound) 1333-86-4	-	-	TWA: 4.0 mg/m ³	TWA: 3.5 mg/m ³ STEL: 7 mg/m ³	TWA: 3 mg/m ³ STEL: 15 mg/m ³
Parafina stała 8002-74-2	-	TWA: 2 mg/m ³	TWA: 2 mg/m ³	TWA: 2 mg/m ³ STEL: 4 mg/m ³	TWA: 2 mg/m ³ STEL: 6 mg/m ³
Silicon dioxide (amorphous) 112945-52-5	TWA: 4 mg/m ³	TWA: 4 mg/m ³	-	-	-
Silicon Dioxide (amorphous) 7631-86-9	TWA: 4 mg/m ³	TWA: 4 mg/m ³	-	TWA: 1.5 mg/m ³ STEL: 1.5 mg/m ³	TWA: 6 mg/m ³ TWA: 2.4 mg/m ³ STEL: 18 mg/m ³ STEL: 7.2 mg/m ³

Pochodny poziom niepowodujący zmian (DNEL) Brak danych.

Przewidywane stężenie niepowodujące zmian w środowisku (PNEC) Brak danych.

8.2. Kontrola narażenia

Właściwe środki kontroli technicznej

W normalnych warunkach użytkowania wystarczy dobra wentylacja ogólna.

Wyposażenie ochrony indywidualnej

Zwykle nie wymagane. W sytuacjach poza normalnymi warunkami użytkowania (na przykład w przypadku dużego wycieku) należy stosować poniższe środki:

Ochrona oczu/twarzy	Osłona na twarz.
Ochrona rąk	Rękawice ochronne.
Ochrona skóry i ciała	Odzież z długimi rękawami i długie spodnie
Ochrona dróg oddechowych	Maska na twarz. W przypadku poważnego wycieku : Nosić odpowiednie środki ochrony dróg oddechowych.
Środki kontrolne narażenia środowiska	Unikać uwolnienia do środowiska.

Sekcja 9: Właściwości fizyczne i chemiczne

9.1. Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych

Wygląd

Stan fizyczny	Substancja stała Proszek
Barwa	czarny
Zapach	Bezwonny
Próg wyczuwalności zapachu	Brak danych

Własność

<u>Własność</u>	<u>Wartości</u>
pH	Brak danych
Temperatura topnienia / krzepnięcia	Brak danych
Temperatura wrzenia / przedział temperatur wrzenia	Brak danych
Temperatura zapłonu	Nie dotyczy
Szybkość parowania	Nie dotyczy
Łatwopalność (substancja stała, gaz)	Nie dotyczy
Limit palności w powietrzu	
Górna granica palności:	Brak danych
Dolna granica palności	Brak danych
Ciśnienie pary	Nie dotyczy
Gęstość pary	Nie dotyczy
Gęstość względna	Brak danych
Rozpuszczalność w wodzie	Nierozpuszczalny w wodzie
Rozpuszczalność	Brak danych
Współczynnik podziału	Brak danych
Temperatura samozapłonu	Brak danych
Temperatura rozkładu	Brak danych
Lepkość kinematyczna	Nie dotyczy
Lepkość dynamiczna	Brak danych
Właściwości wybuchowe	Brak danych

Uwagi • Metoda

Brak znanych

Brak znanych

Brak znanych

Brak znanych

Brak znanych

Brak znanych

Brak znanych

Ilość cząstek tonera unoszących się w powietrzu zagrażająca wybuchem jest w przybliżeniu jednakowa jak w przypadku pyłu węglowego

Właściwości utleniające Brak danych

9.2. Inne informacje

Brak danych

Sekcja 10: Stabilność i reaktywność

10.1. Reaktywność

Brak danych.

10.2. Stabilność chemiczna

Substancja stabilna w normalnych warunkach.

10.3. Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji

Brak danych.

10.4. Warunki, których należy unikać

Przechowywać w temperaturze nie przekraczającej 200 °C. Przechowywać z dala od źródeł ciepła. Unikać tarcia, iskier czy innych źródeł zapłonu.

10.5. Materiały niezgodne

Silne czynniki utleniające

10.6. Niebezpieczne produkty rozkładu

Tlenek węgla, Dwutlenek węgla (CO₂), Tlenki azotu (NO_x)

Sekcja 11: Informacje toksykologiczne

11.1. Informacje dotyczące skutków toksykologicznych

Informacje o produkcie

Wdychanie	Acute LC ₅₀ > 5.11 mg/l (metoda OECD 436)
Kontakt z oczyma	Brak danych
Kontakt ze skórą	Brak danych
Spożycie	Acute LD ₅₀ > 2000 mg/kg (metoda OECD 420)

Następujące wartości podlegają obliczeniom na podstawie rozdziału 3.1 niniejszego dokumentu GHS

ATEmix (doustnie)	7,860.60 mg/kg
ATEmix (skórny)	5,165.20 mg/kg

Działanie żrące/drażniące na skórę Niedrażniący (metoda OECD 404)

Poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy Działa minimalnie drażniąco na oczy. (metoda OECD 405)

Nazwa produktu: TN-221BK, TN-241BK, TN-251BK, TN-261BK, TN-281BK Toner

Data aktualizacji: 30-wrz-2020

Data wydania: 02-kwi-2012

Wersja Nr: 6

Numer karty charakterystyki: PT494-01

Działa uczulająco na drogi oddechowe lub skórę

Nie uczula skóry (metoda OECD 429)

Działanie mutagenne na komórki rozrodcze

Test AMES: Ujemny (metoda OCDE 471)

Rakotwórczość

Sadza: W 1996 roku IARC (Międzynarodowa Agencja Badań nad Rakiem) dokonała ponownej oceny oddziaływania sadzy i umieściła ją w Grupie 2B substancji rakotwórczych (potencjalnych substancji rakotwórczych u ludzi). W tej grupie klasyfikowane są substancje, dla których brak wystarczających dowodów dla ludzi ale istnieją wystarczające dowody dla zwierząt, na podstawie których można wyciągać wnioski o właściwościach rakotwórczych. Klasyfikacja oparta jest na rozwoju nowotworów płuc u szczurów będących chronicznie narażane na lotną sadzę w ilościach powodujących nadmierne obciążenie płuc. Badania na innych zwierzętach niż szczury nie wykazały związku pomiędzy obecnością sadzy a nowotworami płuc. Ponadto dwuletnie badanie biologiczne nakierowane na raka z wykorzystaniem typowego preparatu do toneru zawierającego sadzę nie wykazało żadnych związków pomiędzy ekspozycją na toner a rozwojem nowotworów u szczurów.

Pozostałe składniki tego produktu nie zostały zaklasyfikowane jako substancje rakotwórcze zgodnie z opracowaniami monograficznymi IARC oraz przepisami NTP i OSHA

Sekcja 12: Informacje ekologiczne

12.1. Toksyczność

Ekotoksyczność

Zawiera 0 % składników o nieznanym zagrożeniu dla środowiska wodnego

Nazwa chemiczna	Głony/rośliny wodne	Ryby	Toksyczność dla mikroorganizmów	Skorupiaki
Carbon Black (bound)	-	-	-	5600: 24 h Daphnia magna mg/L EC50
Silicon Dioxide (amorphous)	440: 72 h Pseudokirchneriella subcapitata mg/L EC50	5000: 96 h Brachydanio rerio mg/L LC50 static	-	7600: 48 h Ceriodaphnia dubia mg/L EC50

12.2. Trwałość i zdolność do rozkładu

Brak danych.

12.3. Zdolność do bioakumulacji

Brak danych.

12.4. Mobilność w glebie

Brak danych.

12.5. Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB

Niniejszy produkt nie zawiera substancji uważanych za trwale, ulegające bioakumulacji lub toksyczne (PBT). Niniejszy produkt nie zawiera substancji uważanych za bardzo trwale lub ulegające bioakumulacji w dużym stopniu (vPvB).

12.6. Inne szkodliwe skutki działania

Brak danych.

Sekcja 13: Postępowanie z odpadami**13.1. Metody unieszkodliwiania odpadów**

Nie należy wsypywać tonera do ognia ani też wkładać do niego kartrydży z tonerem, ponieważ grozi to powstaniem płomienia, mogącego spowodować poparzenia. Kartrydże z tonerem należy likwidować w środowisku monitorowanym pod względem stopnia zapylenia/niebezpieczeństwa wybuchu. Wysoce rozdrobnione cząsteczki mogą, w połączeniu z powietrzem, stworzyć mieszaninę wybuchową. Usuwać zgodnie z przepisami federalnymi, stanowymi i lokalnymi.

Sekcja 14: Informacje dotyczące transportu**IMDG**

14.1 Nr UN/identyfikacyjny	Nie podlega regulacji
14.2 Właściwa nazwa przewozowa	Nie podlega regulacji
14.3 Klasa zagrożenia	Nie podlega regulacji
14.4 Grupa opakowaniowa	Nie podlega regulacji
14.5 Substancja zanieczyszczająca	Nie dotyczy
środowisko morskie	
14.6 Postanowienia szczególne	Żaden(-a,-e)
14.7 Transport luzem zgodnie z załącznikiem II do konwencji MARPOL i kodeksem IBC	Nie dotyczy

RID

14.1 Nr UN/identyfikacyjny	Nie podlega regulacji
14.2 Właściwa nazwa przewozowa	Nie podlega regulacji
14.3 Klasa zagrożenia	Nie podlega regulacji
14.4 Grupa opakowaniowa	Nie podlega regulacji
14.5 Zagrożenie środowiska	Nie dotyczy
14.6 Postanowienia szczególne	Żaden(-a,-e)

ADR

14.1 Nr UN/identyfikacyjny	Nie podlega regulacji
14.2 Właściwa nazwa przewozowa	Nie podlega regulacji
14.3 Klasa zagrożenia	Nie podlega regulacji
14.4 Grupa opakowaniowa	Nie podlega regulacji
14.5 Zagrożenie środowiska	Nie dotyczy
14.6 Postanowienia szczególne	Żaden(-a,-e)

IATA

14.1 Nr UN/identyfikacyjny	Nie podlega regulacji
----------------------------	-----------------------

Nazwa produktu: TN-221BK, TN-241BK, TN-251BK, TN-261BK, TN-281BK Toner

Data aktualizacji: 30-wrz-2020

Data wydania: 02-kwi-2012

Wersja Nr: 6

Numer karty charakterystyki: PT494-01

14.2	Właściwa nazwa przewozowa	Nie podlega regulacji
14.3	Klasa zagrożenia	Nie podlega regulacji
14.4	Grupa opakowaniowa	Nie podlega regulacji
14.5	Zagrożenie środowiska	Nie dotyczy
14.6	Postanowienia szczególne	Żaden(-a,-e)

Sekcja 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych

15.1. Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji lub mieszaniny

EU-Regulations

- * Nie zawiera substancji wymienionych w rozporządzeniu REACH (WE) nr 1907/2006 ZAŁĄCZNIK XVII.
- * Nie zawiera substancji wymienionych w rozporządzeniu REACH (WE) nr 1907/2006 Lista kandydacka do uzyskania zezwolenia.
- * Nie zawiera substancji wymienionych w rozporządzeniu REACH (WE) nr 1907/2006 ZAŁĄCZNIK XIV.

Przepisy krajowe

Brak danych

15.2. Ocena bezpieczeństwa chemicznego

Brak oceny bezpieczeństwa chemicznego została przeprowadzona.

Sekcja 16: Inne informacje

Objaśnienie lub legenda skrótów stosowanych w karcie charakterystyki substancji (SDS)

Legenda

SVHC: Substancje wzbudzające szczególnie duże obawy wymagających zezwolenia:

TWA	TWA (średnia ważona w czasie)	STEL	STEL (Wartość limitu narażenia krótkotrwałego)
**	Tajemnica handlowa		

Najważniejsze odnośniki do literatury i źródeł danych

Brak danych

Data aktualizacji 30-wrz-2020

Data wydania 02-kwi-2012

Uwaga aktualizacyjna

Informacje dotyczące importera zostały zmienione.

Niniejsza karta charakterystyki substancji spełnia wymogi rozporządzenia (WE) nr 1907/2006

Oświadczenie

Informacje dotyczą wyłącznie tego produktu. Informacje mogą być nieważne, gdy wykorzystywane są w połączeniu z innymi materiałami lub w innych procedurach, dane te oparte są na naszej najlepszej wiedzy w dniu ich sporządzenia (korekty).